

# HISTORIA

## Klasa szósta

### NIEDOSTATECZNY (1)

Uczeń:

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności, określonych w programie nauczania,
- wykazywał lekceważący stosunek do przedmiotu,
- nie wyrażał woli poprawy uzyskanych ocen,
- nie prowadził zeszytu,
- nie odrabiał prac domowych.

### DOPUSZCZAJĄCY (2)

Uczeń zna:

- daty m.in.: 1492, 1569, 1648, 1655–1660, 1683, 14 lipca 1789, 1772, 3 maja 1791, 1794, 1795, 1797, 1807, 1815
- postaci m.in. Krzysztofa Kolumba, Leonarda da Vinci, Marcina Lutra, Bohdana Chmielnickiego, Władysława IV Wazy, Jana II Kazimierza., Ludwika XIV, Tadeusza Kościuszki, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Napoleona Bonapartego, Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego
- pojęcia, m.in. Indianie, odrodzenie (renesans), luteranizm, sobór trydencki, kontrreformacja, eksport, folwark, pańszczyzna, spichlerz, wolna elekcja, absolutyzm, artykuły henrykowskie, *liberum veto*, absolutyzm oświecony
- potrafi:
  - wyjaśnić, dlaczego Europejczycy dążyli do znalezienia drogi morskiej do Indii,
  - wskazać obszary, na których rozwinęły się główne wyznania reformowane
  - wyjaśnić, w czym przejawiał się złoty wiek w dziejach państwa polsko-litewskiego
  - wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie: „państwo bez stosów”
  - dlaczego Polskę nazywano spichlerzem Europy
  - przedstawić stosunek polskiej szlachty do warzyw
  - dlaczego oblężenie Jasnej Góry stało się punktem zwrotnym wojny ze Szwecją.
  - wymienić główne cechy ideologii sarmackiej
  - wymienić państwa uczestniczące w rozbiorach Polski
  - przedstawić okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego

## DOSTATECZNY (3)

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczający oraz zna:
- daty, m.in.: 1498, 1519–1522, 4 lipca 1776,
- postacie, m.in.: Vasco da Gama, Ferdynanda Magellana, Michała Anioła, Rafaela, Erazma z Rotterdamu, Jana Gutenberga, Mikołaja Kopernika, Galileusza, Jana Kalwina, Henryka VIII. Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego, Olivera Cromwella
- pojęcie, m.in.: kolonia, hetman, Zaporozże, srebrny wiek. złota wolność, odsiecz Wiednia, konfederacja targowicka
- wyjaśnia, dlaczego Europejczycy handlowali z Indiami
- wskazać na mapie szlaki wypraw odkrywczych na przełomie XV i XVI w.
- na czym polega znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana
- wskazać na mapie terytoria opanowane przez Hiszpanów i Portugalczyków
- przedstawić dokonania wybitnych przedstawicieli renesansu
- wskazać cechy charakterystyczne sztuki renesansu
- dlaczego ruch zapoczątkowany przez Lutera został nazwany reformacją
- cele istnienia zakonu jezuitów
- wymienić państwa rywalizujące o Inflanty
- wskazać najważniejsze różnice w rozwoju gospodarczym Europy Zachodniej i Europy Wschodniej
- postanowienia unii lubelskiej
- wymienić elementy wspólne i odrębne dla Polski i Litwy
- główne narodowości zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w.
- postanowienia konfederacji warszawskiej i artykułów henrykowskich.
- dostrzec rolę, jaką za panowania Batorego odgrywał Jan Zamoyski
- przedstawić najważniejsze wydarzenia konfliktu polsko-szwedzkiego i polsko-moskiewskiego,
- przedstawić najważniejsze wydarzenia konfliktu polsko-tureckiego oraz konfliktu polsko-szwedzkiego w latach 1626–1629
- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do szwedzkiego ataku na Rzeczpospolitą w 1655 r
- dostrzec wpływ *liberum veto* na sytuację Rzeczypospolitej w czasie konfliktu z Turcją
- wymienić najważniejsze skutki rządów Ludwika XIV
- przedstawić polski wkład w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych
- zna ramy chronologiczne rewolucji francuskiej
- wyjaśnić przyczyny niezadowolenia społecznego we Francji
- wyjaśnić, w jakich okolicznościach Francja stała się republiką

- wyjaśnić przyczyny konfliktu między szlachtą a królem Augustem II
- przyczyny I rozbioru Polski
- programy stronnictw politycznych istniejących w Rzeczypospolitej
- wyjaśnić, jakie zmiany wprowadziła Konstytucja 3 maja
- przedstawić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem wojny w obronie Konstytucji 3 maja
- bezpośrednią przyczynę wybuchu powstania kościuszkowskiego
- wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew wojen napoleońskich
- wyjaśnić, w jaki sposób sąsiedzi Rzeczypospolitej usprawiedliwiali swój udział w zaborach,
- wyjaśnić okoliczności utworzenia Legionów Polskich we Włoszech
- wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew wojen napoleońskich.

## DOBRY (4)

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczny
- rozumie oraz zna:
  - daty, m.in. 1555, 1582. 1610, 1649, 1651
  - pojęcia m.in.: przyprawy korzenne, karawela, karaka, człowiek renesansu, teleskop, protestanci, Święte Oficjum, Inflanty, arrasy, filozofowie, deizm, Familia
  - (Czartoryscy), prawa kardynalne, Szkoła Rycerska
  - wpływ pojawienia się Turków osmańskich na handel Europy z Indiami
- potrafi wymienić najważniejsze skutki wielkich odkryć geograficznych z perspektywy Europejczyków i mieszkańców innych kontynentów
- nazwy cywilizacji amerykańskich podbitych przez Europejczyków
- wymienić czynniki, które zadecydowały o narodzeniu się humanizmu we Włoszech,
- dokonać charakterystyki wzorca osobowego człowieka renesansu
- główne różnice między katolicyzmem a luteranizmem
- dostrzec rolę druku w rozpowszechnianiu informacji o poglądach Lutra
- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do powstania anglikanizmu
- scharakteryzować politykę prowadzoną przez Zygmunta I Starego
- wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia związane z polityką prowadzoną przez Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta
- wymienić skutki działalności zakonu jezuitów na ziemiach polskich
- co spowodowało różnice w rozwoju gospodarczym między Wschodem i Zachodem Europy
- dostrzec wpływ odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego i Gdańska na rozwój gospodarczy państwa
- analizować dane statystyczne

- wpływ królowej Bony na rozwój renesansu na ziemiach polskich
- związek między pojawieniem się renesansu na ziemiach polskich a rozwojem literackiej polszczyzny.
- scharakteryzować system edukacji na ziemiach polskich w okresie renesansu
- scharakteryzować stanowisko polskiej i litewskiej szlachty oraz litewskich magnatów wobec unii lubelskiej
- przedstawić organizację państwa w okresie bezkrólewia
- wyjaśnić, co zadecydowało o polskim zwycięstwie pod Kircholmem
- warunki pokoju kończącego wojnę z Turcją i rozejmu ze Szwecją zawartego w 1629 r.
- dostrzec przyczyny niezadowolenia Kozaków nierejestrowych
- warunki pokoju w Oliwie, ugody hadziackiej i rozejmu w Andruszowie
- dostrzec wpływ postawy wojsk szwedzkich na zmianę stosunku polskiego społeczeństwa do Szwedów
- okoliczności, w jakich doszło do użycia po raz pierwszy zasady *liberum veto*
- dostrzec wpływ wojen w XVII w. na odejście szlachty od przestrzegania zasad tolerancji religijnej,
- warunki pokoju w Buczaczu, rozejmu w Żurawnie i pokoju w Karłowicach.
- przedstawić przebieg odsieczy Wiednia
- scharakteryzować architekturę, rzeźbę i literaturę baroku,
- dostrzec wpływ sarmatyzmu na postawę polskiej szlachty wobec sytuacji wewnętrznej Rzeczypospolitej w XVII w.
- scharakteryzować sytuację religijną we Francji w drugiej połowie XVI w.
- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu rewolucji w Anglii
- wymienić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem rewolucji w Anglii
- przedstawić najważniejsze poglądy filozofów oświecenia
- dłaczego Piotra I nazwano Wielkim
- główne zasady polityki prowadzonej przez rząd brytyjski wobec kolonii
- przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu amerykańskiej wojny o niepodległość
- opisać okoliczności, w jakich doszło do zburzenia Bastylii
- przedstawić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem rewolucji francuskiej
- przedstawić skutki egzekucji Ludwika XVI
- postanowienia sejmu niemego
- scharakteryzować projekty reform ustrojowych Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego
- wyjaśnić, w jakim celu została założona Szkoła Rycerska
- wyjaśnić, w jaki sposób zaborcy uzasadniali I rozbiór Polski
- scharakteryzować system edukacji w Rzeczypospolitej przed utworzeniem KEN
- najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego
- przedstawić okoliczności wybuchu wojny w obronie Konstytucji 3 maja

- wyjaśnić, dlaczego król przeszedł do obozu konfederatów targowickich
- postanowienia Uniwersału połanieckiego
- przedstawić okoliczności, w jakich dyktando przejął władzę we Francji
- dostrzec przyczyny zaufania, którym Polacy obdarzyli Napoleona
- scharakteryzować ustrój Księstwa Warszawskiego
- wyjaśnić, jak doszło do klęski Napoleona.

## **BARDZO DOBRY (5)**

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobry oraz rozumie i zna:
- daty, m.in. 1536, 1564, 1657, 1658, 1660 pojęcia, m.in: Daleki Wschód, teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna, kaznodzieja, Rzesza, pojęcia: piechota wybraniecka, car, „trzeci Rzym”, wielka smuta, dymitriada
- z czego mogą wynikać różnice w podejściu do znaczenia odkrycia Ameryki
- przedstawić, w jaki sposób zmiany w nauce i technice umożliwiły organizację wypraw oceanicznych
- dostrzec różnice w sposobie widzenia człowieka i świata w epoce średniowiecznej i w renesansie
- porównać średniowieczne i nowożytne poglądy na temat budowy wszechświata
- główne założenia kalwinizmu i anglikanizmu
- wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do reformacji
- opisać przypadek Giordana Bruna i Galileusza
- określić, w jakim stopniu sobór trydencki i inkwizycja zrealizowały cel, jakim było powstrzymanie reformacji
- znaczenie hołdu pruskiego dla państwa polsko-litewskiego
- przedstawić okoliczności wybuchu pierwszej wojny północnej
- scharakteryzować politykę wyznaniową prowadzoną przez Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta.
- wyjaśnić, jaki wpływ na działania szlachty miało zjawisko drożnienia żywności
- przedstawić relacje między szlachtą a chłopami
- scharakteryzować funkcjonowanie nowej unii łączącej Polskę i Litwę
- znaczenie aktu konfederacji warszawskiej
- wyjaśnić, dlaczego każdy władca zobowiązywał się do przestrzegania artykułów henrykowskich
- opisać przebieg pierwszej wolnej elekcji
- omówić działalność Jana Zamoyskiego
- ocenić postać i dokonania Stefana Batorego
- określić, jaki wpływ na sytuację Rzeczypospolitej miały konflikty, w których uczestniczyła w pierwszej połowie XVII w.
- warunki ugody Zborowskiej i postanowienia ugody w Perejasławiu

- przedstawić najważniejsze wydarzenia powstania na Ukrainie
- przedstawić najważniejsze skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w latach 1648–1667
- dostrzec związek między wzrostem znaczenia magnaterii a paraliżem pracy sejmu
- przedstawić przebieg działań zbrojnych prowadzonych przez Turcję w 1683 r.
- scharakteryzować absolutyzm Ludwika XIV
- przedstawić dokonania kultury francuskiej epoki Ludwika XIV
- przyczyny, które doprowadziły do restauracji monarchii w Anglii
- scharakteryzować rządy Olivera Cromwella
- przedstawić najważniejsze osiągnięcia epoki oświecenia w literaturze, architekturze i sztuce
- zagrożenia dla Rzeczpospolitej związane z reformami państw sąsiednich prowadzonych w duchu oświeconego absolutyzmu
- przedstawić główne reformy Katarzyny II Wielkiej, Fryderyka II Wielkiego, Marii Teresy i Józefa II
- wymienić najważniejsze etapy konfliktu między rządem brytyjskim a kolonistami
- wymienić najważniejsze wydarzenia amerykańskiej wojny o niepodległość
- opisać wydarzenia wielkiej trwogi
- przedstawić sytuację panującą we Francji przed wybuchem rewolucji
- przedstawić sytuację polityczną i militarną Francji w okresie istnienia republiki
- omówić okoliczności wybuchu wojny między Francją a Prusami i Austrią
- w jaki sposób Rzeczpospolita stała się państwem zależnym od Rosji
- wyjaśnić, w jakim celu powstało Collegium Nobilium
- wskazać różnice w dążeniach Familii i władczyni Rosji
- przedstawić najważniejsze dokonania polskiego teatru, literatury, architektury, malarstwa i rzeźby w epoce oświecenia
- porównać ustrój Rzeczpospolitej przed 3 maja 1791 i po tej dacie
- dlaczego część magnatów oraz Katarzyna II dążyli do obalenia Konstytucji 3 maja
- scharakteryzować obszary odebrane Rzeczpospolitej w II rozbiorze
- dostrzec przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego
- cel powstania Kodeksu Napoleona
- scharakteryzować rządy dyktatoratu
- określić, jak zmieniło się nastawienie części społeczeństwa francuskiego do polityki podbojów Napoleona
- opisać losy Legionów Polskich
- z czego wynikała nazwa, jaką Napoleon nadał utworzonemu przez siebie Księstwu
- wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny Napoleona z Rosją.

## CELUJĄCY (6)

Uczeń spełnia wymagania na oceną bardzo dobrą oraz:

- może brać udział w konkursach historycznych, aby uzyskać dodatkową ocenę częściową
- ocenia rolę postaci historycznych
- opanował bardzo dobrze, bez jakichkolwiek braków treści rozszerzające, rozumie, umie zastosować poznane przez siebie treści historyczne w sytuacjach trudnych dla innych uczniów, potrafi rozwiązać problemy historyczne stosując wcześniej poznane wiadomości
- swobodnie posługuje się pojęciami historycznymi, potrafi stosować je w sytuacjach problemowych
- tłumaczy pochodzenie nazwy Ameryka
- wskazuje związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich
- przedstawia zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych
- wskazuje zmiany wprowadzone w liturgii protestanckiej
- porównuje parlamentaryzm Rzeczypospolitej XVI–XVII w. z parlamentaryzmem współczesnej Polski
- opisuje korzyści i zagrożenia wynikające z postanowień hołdu pruskiego
- wyjaśnia, dlaczego XVI stulecie nazwano złotym wiekiem w historii Polski
- wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów
- wyjaśnia wpływ *Artykułów henrykowskich* i *pacta conventa* na pozycję monarchy w Rzeczypospolitej
- ocenia politykę Zygmunta III wobec Rosji, Szwecji i Turcji
- przedstawia skutki wojen XVII w. na sytuację polityczną i gospodarczą Rzeczypospolitej
- wyjaśnia, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczęli odgrywać magnaci
- charakteryzuje barok jako epokę kontrastów
- wskazuje pozytywne i negatywne strony panowania Ludwika XIV
- porównuje ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej
- charakteryzuje ustrój polityczny USA
- charakteryzuje okres rządów Augusta II Mocnego
- wskazuje reformy niezbędne dla wzmocnienia Rzeczypospolitej
- charakteryzuje zmiany wprowadzone przez Konstytucję 3 maja i wskazuje ich skutki
- wymienia najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.
- wyjaśnia ponadczasowe znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela
- przedstawia przyczyny klęski Napoleona

- jest samodzielny i twórczy, a w pracy grupowej jest liderem grupy, ma ciekawe pomysły, pomaga kolegom w pracy
- wyszukuje, gromadzi i segreguje zdobyte informacje,
- osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych,
- planuje i organizuje swoją pracę.